

LA CATALUNYA PER FER

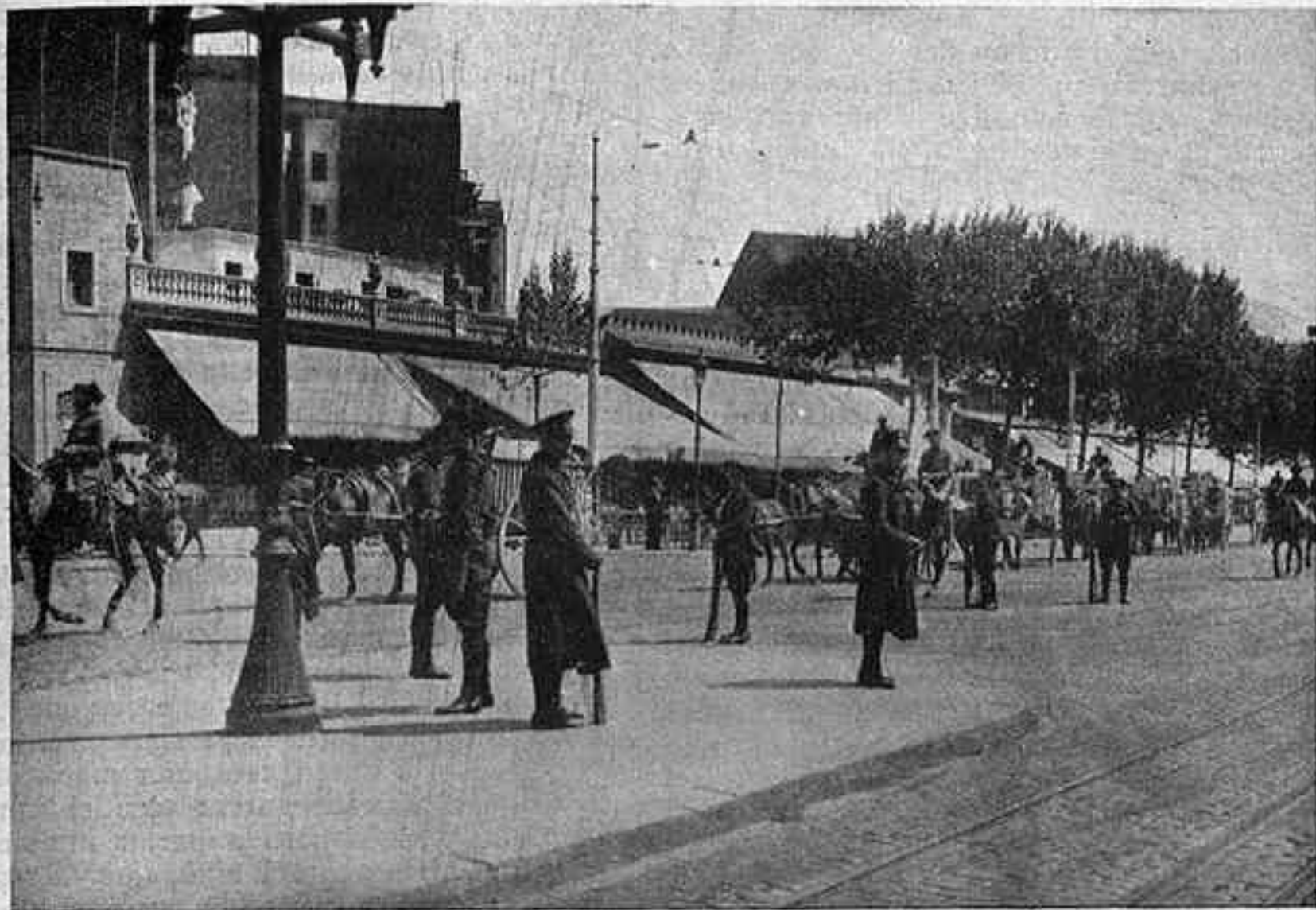
Remeis provisionals i definitius

Estem d'acord que, davant de l'atac contra l'ordre social, la resposta dels que governen ha d'ésser contundent i ràpida. Això ni cal dir-ho, i ja se sap que no hi ha res tan ridícul com la indecisió quan el perill és imminent i clar. De manera que MIRADOR no creu pas que els conflictes creats incessantment per la F. A. I. contra la República, hagin d'ésser tractats amb miraments ni condescendències. Però això és considerant el problema només dins la seva fase eruptiva. Llavors és llei la salvaguarda de la

Com s'explica, doncs, el que passa a casa nostra?

Molt senzill: els nostres obrers, com els nostres patrons, com la nostra classe mitja, encara no senten la vida col·lectiva. El mateix esperit antisocial de cada classe es troba, naturalment, a la classe obrera. Només que els resultats, repercutint al carrer, són més visibles en aquest cas.

Per això, nosaltres, a despit de reconèixer que quan la pau pública es veu amenaçada les autoritats l'han de restablir si us plau.

Una escena d'aquests dies, al Paral·lel de Barcelona

Però totes les persones un xic reflexives saben que els problemes, quan no ixen a flor de terra, continuen existint a l'ombra. I nosaltres invitem els nostres lectors a considerar des d'aquest darrer punt de vista la qüestió obrera de Catalunya, creguts que la missió de la premsa que dedica la seva atenció als assaigs polítics, és de contribuir, mitjançant un anàlisi de l'aspecte intern de les qüestions, a l'endegament de les opinions, altrament subjectes a deformacions passionals, filles d'una espontaneïtat que mai no hauria d'existir, tractant-se de problemes d'interès general per al conjunt del cos social i polític.

Mirades les coses així, el que primer se'ns imposa és la següent pregunta: Quina causa té l'endarreriment de les organitzacions obreres de Catalunya? Perquè enlloc del món aquest sistema bàrbar de l'anarquisme llibertari no ha pogut arrelar entre les masses proletàries, per massa poca-solta. En canvi, a casa nostra, no hi ha més força obrera organitzada.

Si ens posem a considerar el contingut obrer de la tasca dels Sindicats llibertaris, a Catalunya, ens n'astora la migradesa. Una tímida política d'augment de salaris, antiquadament gremial, i prou. Res d'assistència social, res de cooperativisme, res de res. La C. N. T., actualment, és una bèstia antediluviana, sociològicament parlant.

I al costat o a l'ombra d'això, tot una poca-solta doctrinal, manegada per uns analfabets que han sentit algun cop parlar de Kropotkin a uns altres analfabets que havien llegit de través algun fullet de propaganda anarquista de l'any de la picor. Aquesta mena de pedants il·lustrats i rústecs, per justificar tot aquest entabanament de babaus, armen, de tant en tant, alguna gresca seguida de més o menys víctimes, amb la mateixa gratuïtat i bajaneria que una directiva de casinet de barri lloga un piano, un violí, un cornet de pistons, un violoncel i un contrabaix per animar el local els dissabtes el vespre i els diumenges a la tarda. Això no duu enlloc, si no és a fer rebombori i a parlar pretensiosament de «labor revolucionària». Però la veritat és que l'endemà mateix d'un d'aquests saraus revolucionaris, amb vaga més o menys general, i assassinats amb compta-gotes, ningú no hi pensa més, llevat de quatre famílies obreres vestides de dol i abocades a la misèria. Passat un cert temps, els dirigents d'aquesta mena de ballades sinistres, organitzen un festival tan lamentable, tan fastigós i tan eixorc com els d'abans o els que vindran després. Mentrestant la classe obrera no progressa ni d'un pas. A tot estirar, de tant en tant, com diem, li augmenten un xic els salaris, i això encara més per influència de l'exemple estranger que per obra dels Sindicats, massa perduts en divagacions «transcendents» i «llibertàries», per preocupar-se de menudències.

Mentrestant, a tot el món civilitzat, la massa obrera s'educa, es forma i aprèn a ésser un element de govern.

De Dijous — a Dijous

L'esclat d'histèria col·lectiva antisemita que s'ha apoderat de l'Alemanya actual, ha desvetllat no solament la protesta dels germans de raça i de religió dels perseguits, sinó la de tot el món civilitzat sense distinció de cap mena.

En els països com el nostre, on no ha existit mai el problema jueu, ens és difícil d'arribar a comprendre l'antisemitisme, com ens és també difícil d'entendre el tracte que els Estats Units es dona als negres i la poca indignació que hi desvetlla un linxament.

A l'Europa central i oriental, però, els jueus han estat sovint objecte de vexacions i matances, i no pas a l'Edat mitjana solament, sinó que són ben contemporanis els records de pogroms sanguinants.

Però tant en el cas dels negres de l'Amèrica del Nord, com en el dels pogroms de l'Europa oriental, s'ha tractat sempre d'excessos de populatxo. Calia que Hitler i els seus nazis arribessin al poder, entremig de l'arronçament de gairebé tota la resta d'alemanys, perquè la forma més brutal de l'antisemitisme fos adoptada des de les altes esferes, perquè el pogrom formés part d'un programa de govern.

Certament, no calia arribar a tanta puixança de civilització material per caure en aquestes diguem-ne idees, pròpies d'una tribu primitiva.

Contra aquest salvatgisme, ja ho hem dit, s'ha elevat tot el món. Ara que aquestes reaccions de vegades fan caure en un excés de sentimentalisme, que també té els seus perills, car els excessos de sentimentalisme priven la visió clara de les coses. Una mica més, i tothom trobarà que els jueus són la gent millor del món, i estarà disposat a veure en qualsevol semita un perseguit, i, encara més, a creure'l veritablement individu d'una raça elegida. I aquest argument de la raça elegida és precisament el que fan valer els racistes de tota mena, que es creuen que és la seva, precisament, la raça d'elegida. Així ho predicava, entre altres insanitats, el bell Adolf, que sap d'oides tot allò que es va embescar aquell home pintoresc que era el comte de Gobineau, el pare espiritual, junt amb Houston Stewart Chamberlain, del pangermanisme.

Si tothom cal que protesti de les vexacions de què són objecte uns éssers determinats pel sol fet de pertànyer a una raça, també cal no creure que per aquest mateix fet hagin d'ésser superiors. Precisament en el cas dels jueus ens trobem amb una raça que sap espavillar-se prou en tots els rams en els quals excel·leix, i entre els individus de la qual és ben viva una solidaritat per damunt de les fronteres i de tota mena de separacions.

Actualment, en el món dels prestigis literaris que frueixen d'un renom internacional, hi ha un bon nombre d'autors jueus, que assolixen pertot un èxit la majoria de vegades desproporcionat a llurs mèrits reals. Coneixen tirades fabulosos, són traduïts a tots els idiomes, les revistes i els diaris en van plens i llurs desplaçaments són seguits com si es tractés d'uns grans personatges de debò.

Doncs bé; cal declarar que no n'hi ha pas per tant, que hi ha més part de bluf que de res més, i que en aquest cas es pot ben parlar de conspiració entre jueus per a inflar desmesuradament uns pseudo-prestigis especulant amb la badoqueria general i l'esnobisme distingit.

No és aquest el lloc d'entrar en més detalls sobre la qüestió. Molt aviat, però, tindrem ocasió de parlar d'algun d'aquests falsos prestigis que, si haguéssim de jutjar per les aparences, caldria considerar com els més grans autors contemporanis.—C. R.

Deia Flaubert que res no li donava una millor idea de l'infinit com l'estupidesa humana. I Flaubert no havia vist la vaga d'aquests dies!

MIRADOR INDISCRET

Causes semblants i efectes oposats

La crisi de públic que, segons els entesos, travessava actualment el tennis a Barcelona, ha estat de moment superada. Les tribunes del court central del Barcelona Lawn Tennis Club foren insuficients per a encabir el públic que volia presenciar els dobles del matx Espanya-Anglaterra per a la Copa Davis.

Maier i Durall, doncs, han demostrat que es poden omplir a vessar unes tribunes amb un partit de tennis.

El suplant de l'equip nacional, el jove Garriga Nogués, que després va jugar un partit d'exhibició, va demostrar, en canvi, que es poden buidar unes tribunes amb un partit de tennis.

Coses de l'esport

Un grup dels que a fora feien comentaris s'explicava el primer fenomen, del ple a vessar, amb aquestes paraules:

—A mi no m'estranya aquesta gentada; deuen ésser els socis del F. C. Barcelona que, en comptes de donar-se a la beguda davant dels resultats, han optat per un termini més esportiu i s'han fet tennistes.

Entre l'esport i el patriotisme

El darrer punt del doble del matx Espanya-Anglaterra va donar lloc a un dubte. Segons els jugadors anglesos, la pilota havia botat fora de la línia, i el punt final, el decisiu, no havia, segons ells, acabat el partit.

Atenent a la protesta, l'àrbitre va alçar el braç i els aplaudiments del públic varen cessar. Fou un instant d'emoció.

—Qui era el jutge de línia? — va preguntar l'àrbitre enmig del silenci més absolut.

—Jo! — va contestar amb respectuosa fermesa l'interpellat.

—I aquella pilota, què era?

I el jove linesman, adoptant l'actitud patriòtica escaient al cas, es posà la mà al pit i, amb laconisme espartà, digué només:

—Bona.

El públic va respirar de satisfacció. Els aplaudiments van reprendre més forts que abans i el jutge de línia fou molt feliç.

Ben entès, més com a patriota que com a linesman imparcial.

L'amor a la lectura

Es veu que els articles incitant a la lectura que premia anualment la Cambra del Llibre comencen a tenir efecte. A l'administració de La Publicitat se'n van poder cerciorar prou, en ocasió de la venda extraordinària que organitzaren, per la darrera diada del llibre, de la traducció catalana de Guerra i Pau.

Com és sabut, l'administració de l'esmentat diari oferia un grapat d'al·licients. L'obra famosa de Tolstoi — una traducció catalana completa, quatre volums nodrits — era oferta a meitat del preu marcat, a un quart del preu marcat als subscriptors del periòdic i, amb finalitats de propaganda, de franc als subscriptors que en portessin un de nou o a les persones que es subscriuïssin directament. Doncs bé; va haver-hi més d'un ciutadà enginyós, d'aquells que se les pensen totes, que devia opinar que els vells subscriptors eren tan respectables, almenys, com els subscriptors novells, i de primer va anar a l'administració a donar-se de baixa i després es tornà a donar d'alta a la parada dels llibres, i se'n dugué els quatre volums.

Si s'ha pogut escriure la defensa — o, almenys, la justificació — del robatori de llibres, no serem pas nosaltres qui condemnarem aquesta hàbil i poc gravosa combinació,

que sembla feta per persones no solament amants de la lectura, sinó astutes.

Occitaneries

Dimarts de la setmana passada, els occitanistes que ens vingueren a visitar amb motiu de les vacances de Pasqua i de la commemoració del centenari de la renaixença, foren obsequiats amb un dinar a Miramar, amenitzat per una orquestra.

Quan aquesta atacà un dels trossos més moguts de Carmen, l'entusiasme occità assolí límits francament indescriptibles. Si els «palestrins» que quatre dies abans s'escargiraren d'aquell discurs que reportaven la setmana passada, ho haguessin vist, haurien perdut els sentits.

Com és costum, al final del dinar hi hagué discursos, algun en alguna llengua d'oc i tot.

Ens tocà de veí a la taula un incomprensiu que no es ruboritzà de dir:

—Quina llauana! Si almenys parlessin en francès, que els entendriem!

El mateix incomprensiu alludit, que després de consumir cada plat monologava: «A veure, que ens duran ara», en arribar al gelat — una coupe de les moltes que la fantasia dels rebosters fa decorar amb noms pomposos —, exclamà: «en veu una mica massa alta!»

—Quin gelat ens daran...? Una coupe...? Ah, deu ésser la Coupe Santo!

Santa innocència!

A la barriada del Poble Nou, com tothom sap per haver-ho publicat la premsa, s'ha constituït un Comitè per a combatre l'augment de tarifes d'autòmbus i tramvies.

Aquest Comitè representa tota mena d'entitats: culturals, econòmiques, polítiques... L'Esquerra Republicana del Poble Nou, també, doncs, hi és representada, encara que sembli paradoxal per haver estat sota la majoria consistorial d'aquell partit que es prengué aquest anti-humil acord. Per cert que en la reunió general que l'esmentada entitat suburbial celebrà per adherir-s'hi, no gosant els socis — escamots disciplinats que són! — indisposar-se contra els seus edils i, per altra part, veient-se moralment arrossegats a secundar la protesta, acordà sumar-s'hi amb el ben entès d'anar «contra l'Ajuntament i no contra els homes».

Algu ens havia fet notar que era curiós que havent-se donat no fa gaire, a Sitges, uns freqüentats cursos de català, era més de remarcar que a la làpida posada al Cau Ferrat s'haguessin escoltat unes quantes errades. Després hem vist una fotografia de l'esmentada làpida, i no n'hi hem trobat tantes com s'havia dit.

Però el cas és que no havia d'haver-n'hi cap.

Una làpida

Algu ens havia fet notar que era curiós que havent-se donat no fa gaire, a Sitges, uns freqüentats cursos de català, era més de remarcar que a la làpida posada al Cau Ferrat s'haguessin escoltat unes quantes errades. Després hem vist una fotografia de l'esmentada làpida, i no n'hi hem trobat tantes com s'havia dit.

Però el cas és que no havia d'haver-n'hi cap.

De Valentino a Rossinyol

A Sitges ha quedat constituïda una agrupació femenina denominada El Ram de tot l'any d'En Santiago Rossinyol, la finalitat de la qual, com el seu nom indica, consistirà a procurar que al peu del petit monument a l'il·lustre fundador del Cau Ferrat es renovi diàriament el pom de flors. Això, naturalment, aquests dies ha estat el tema de totes les converses.

Un conegut pintor català, resident a Sitges, s'ho escoltava amb fredor manifesta. A l'últim no pogué estar-se de confessar als amics que acabaven d'assabentar-lo de la darrera novetat local:

—Què voleu que us digui, trobo que són ganes de segar l'herba a les «vidues» de Rodolfo Valentino...

Mecenatge impensat

I posats a parlar de Sitges, ve a tomb explicar una anècdota del pintor Alfred Sisquella, que fa anys que resideix en l'esmentada població.

La cosa va passar quan Sisquella encara no era tan apreciat com ara dels col·leccionistes — que no és ni de molt el que es mereix —, però ja havia trobat una mena de protector que es gloriejava bastant del seu migrat mecenatge.

Una vegada, per poder lluir que fins tenia un pintor de propietat, per dir-ho així, l'invità a un gran àpat, junt amb altres nombrosos comensals. Tot hi anava a dojo: segons frase del propi Sisquella, les llagostes pujaven i baixaven per les escales.

Però a mesura que els plats eren servits, el nostre pintor es posava més trist i pansit. En arribar al final, malgrat que no s'hagués mirat prim en res, la seva tristesa era tan manifesta, que un dels comensals no es va poder estar de preguntar-li:

—I doncs, Sisquella, què us passa?

—La pregunta féu botre el pintor.

—Què em passa? — exclamà —, Em passa que aquest gran àpat el començo a pagar jo!

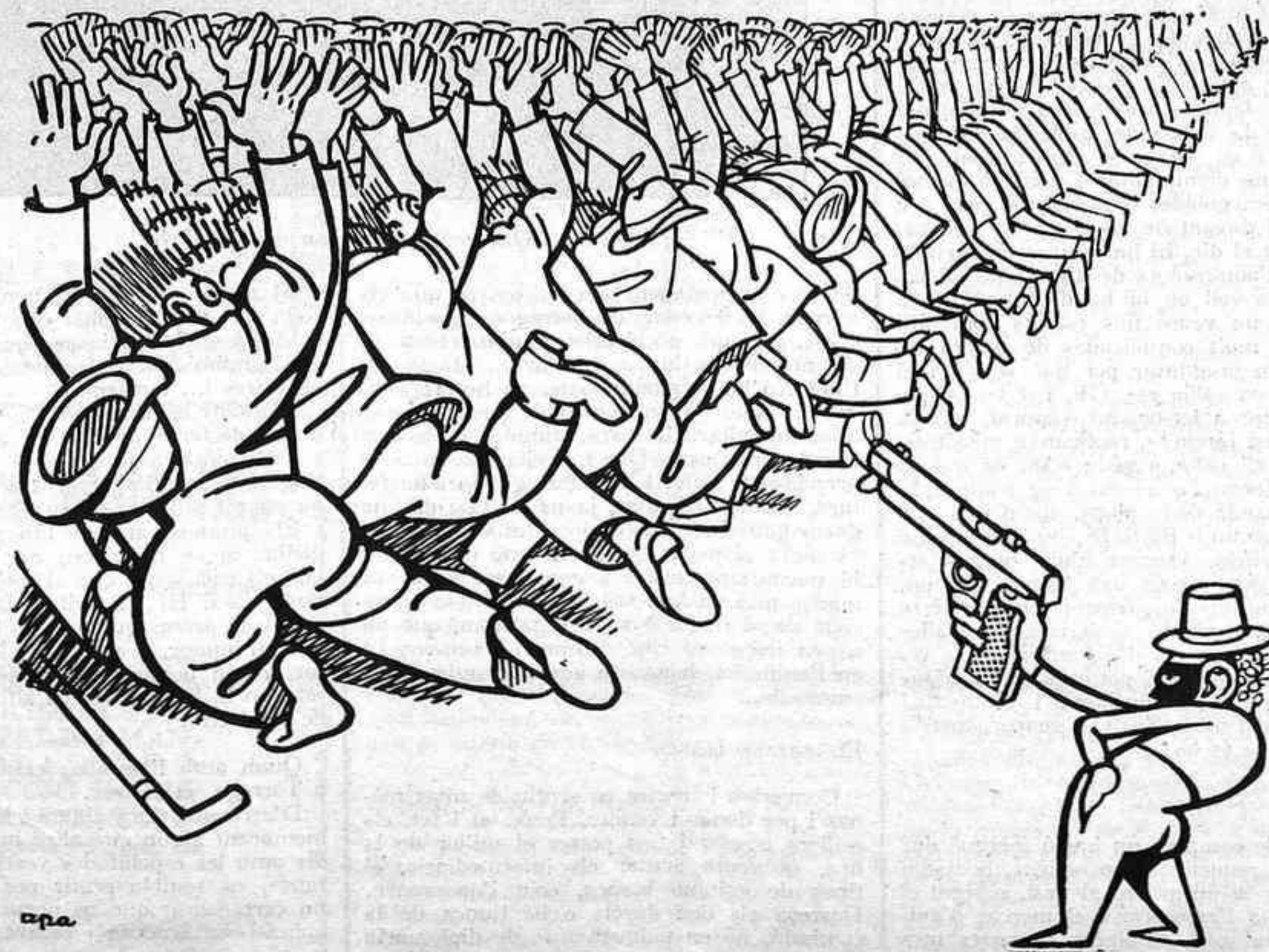
En efecte, aquell mes Sisquella encara no havia cobrat res del que hi havia estipulat amb el seu esplèndid protector.

Els ràdio-oients d'enhonabona

Ràdio Barcelona commemorà diumenge a la nit la diada de Sant Jordi. Parlaren Roda i Ventura i Adrià Gual. Aquest finí el seu discurs ampuhós amb un «adéu-siau i fins a l'any que ve!» Felicitem els ràdio-oients catalans que es veuran lliures, almenys per un any, d'aquella prosa que l'Adrià Gual ha posat en ús per a endormiscament d'inofensius aficionats a la T. S. F.

Divendres, dia 28, al COLISEUM
MIRADOR presenta
Un actor: CHARLOT
Un director: RENÉ CLAIR
Un autor: MARCEL PAGNOL

En aquesta sessió es projectarà: Un dels primers films d'avantguarda de producció nacional. — Un film de fantasia: *Horitzons marins*. — *Charlotte a l'autòdrom*. — *Entr'acte*, de René Clair — La comèdia filmada *Topsy*, de Marcel Pagnol.

El terrorisme dels viditors o la vaga dels braços aixecats

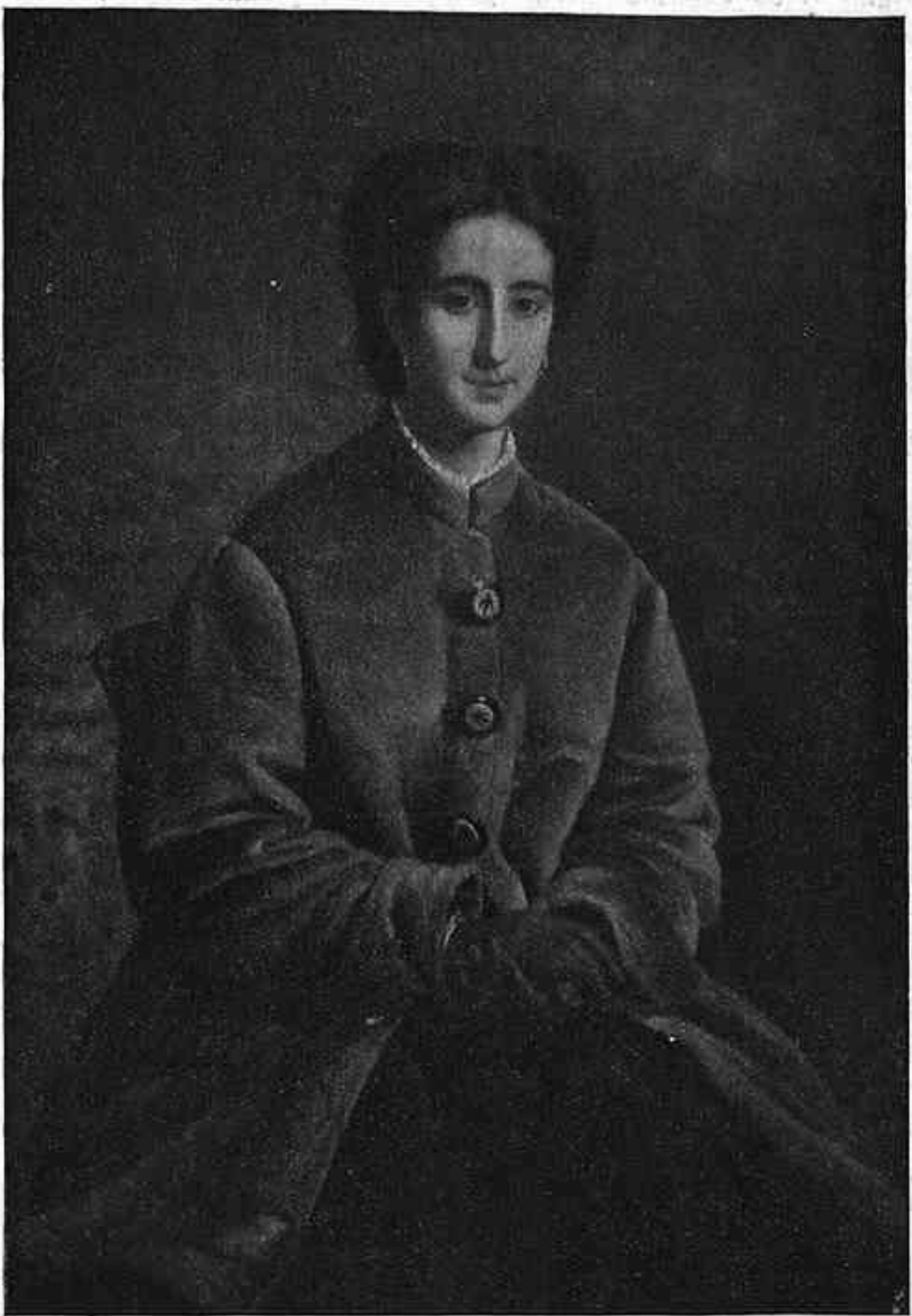

DEL I SALÓ "MIRADOR"

Cent anys de feminitat catalana

L'any 1835 marcà una evolució sensacional. Els reglaments de policia permetien que les dones, al teatre, seguessin barrejades amb els homes, llevat dels bancs de sota les llotges, que continuaven reservats als homes. El món canviava i calia seguir els avenços de la civilització. La nova moda, blasmada dels uns, lloada dels altres, fou, en suma, ben rebuda, perquè la dona d'aleshores, tot i tenir en compte l'absència de vida social a Catalunya, ja era lluny d'aquells temps que no gosava seure a taula si no li ho manava el marit. Després, la guerra del francès, encara que provocà un odi contra l'invasor que es feu extensiu durant força d'anys als afrancesats, proscriu arreu, ells i llurs idees i costums, havia, no obstant, afrancesat inconscientment el to de l'època, i d'esquiltlentes penetrava un oratjoll d'europèisme, i els avenços del segle, malgrat la talleia dels predicadors, s'obrien pas entre la gent més tançada.

Per això, l'educació de la dona de llavors, no és pas tan ingènua i poc estudiada com molts es pensen; ni és cert que les nostres àvies fossin persones d'ànima prima i cervell inactiu. Mala temporada, per no pensar! Dins la bullanga o la guerra civil no es formen caràcters tímids. Al contrari, en aquells temps existia una cultura del caràcter molt més intensa que ara, per exemple. I això no vol dir que caiguem dins l'error de perspectiva d'abominar del present, però tampoc volem caure en el contrari, de

Retrat per Martí i Alsina, exposat al I Saló «Mirador»

trobar dolent el passat. No fóssim com aquell erudit musical, que, ponderant la bellesa d'una melodia, feia remarcar que era del segle XII, com si fos molt més complicat trobar una bona melodia el XII que el XX, de manera que, reculant, ens trobaríem que al segle V fos gairebé impossible de trobar-ne amb cara i ulls. No; ens hem d'acostumar a creure que, tret dels temps prehistòrics, i encara, les persones, si fa no fa, han estat sempre igualment eixerides.

La dona d'una centúria enrera no podia faltar a aquesta llei. És clar que els principis pedagògics i morals eren diferents: que la tirania del que diran? era més imperiosa; però les ànimes femenines saben créixer en profunditat i, no ho dubteu, que dintre les cases llurs, inconseguda i sense deixar rastre, més d'una dona havia posseït un gran caràcter, dominant i complex, i havia dirigit energicament, amb la diplomàcia que calia, la vida de l'home i de la família. I més d'una, també, podria donar inacabables lliçons a la seva néta d'avui dia, sobre el tema

del coneixement del cor humà. I això que l'una sortia poc de casa i l'altra va pertot arreu... i no té temps de fixar-se en res.

Cap als voltants de l'any de l'Exposició de 1888 hi ha una generació femenina molt particular. Gent benestant, criada lluny del contacte del món; prou feble per no voler modificar les lleis socials; però massa aviciada per tenir un concepte seriós de la vida, conrea alguna petita virtut tendra, com qui cria un canari o rega un test al balcó. No vol saber res del món i s'aparta del mal

sense anar cap al bé. No sent intensament la família ni l'amistat. S'acaba de diluir en visites rituals on, a falta d'imaginació per malparlar de ningú, comenta les desgràcies que passen pel món: malalties, defuncions, trifulgues amb el servei, encariment de la vida, etc. És la burgesia una mica grassa, eixida de la menestralia energica i prosaica, amb tot el prosaisme heretat, sense la compensació del caràcter, que donava a la gent menestral una llei de poesia.

Al segle XX la dona catalana segueix l'evolució del món, però d'una mica lluny, sense pressa, per no pendre mal. Ja té la llibertat, però encara no ha tastat les responsabilitats que se'n segueixen; moment deliciós, semblant a l'hora d'embargament de les col·legies entre classe i classe. Però no hi ha dubte que no durarà, i una altra mena d'obligacions tornaran a integrar-la dintre el dolor de la vida, que dignifica el treball. I qui sap si allunyada, treta del cercle familiar, sabrà, ja que la tendència l'allunya del clos de la família, convertir, mitjançant una influència benèfica del seu esperit, en una família tot el món, amb l'exercici de les seves típiques virtuts constructives i procurar més aviat basar-se en elles que en la imitació més o menys reixida dels tics i defectes de l'home.

ROSSEND LLATES

Ultims dies del nostre concurs de cinema. Vegeu la pàgina 8

COM SEMPRE!

FUREST

presenta els gustos més seleccionats en

CAMISES A MIDA

amb creacions rebudes dels millors especialistes del ram, nacionals i estrangers

Passeig de Gràcia, 12 i 14

Societat Espanyola de Carburants Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Telèg.: "Carburants"

BARCELONA
Mallorca, 339
Telèfon 79018

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya); OXIGEN 99%; DE PURESA; Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova; ACETILEN DISSOLT; Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova; FERRO MANGANÉS; FERRO SILICI; SOCARRIMAT; SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits; CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica; GENERADORS, BUIFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

Mirant a fora

El pes de la història

Els socialistes francesos han celebrat un Congrés a Avinyó. Nombrosos delegats de la S.F.I.O. creien que les sessions tindrien lloc al Palau dels Papes i no fou sense una certa decepció que els feren saber que els havien cedit, només, el Palau de la Fira.

Un secretari, amb fins consoladors, explicava que el Palau dels Papes no era prou digne per a un acte com un Congrés socialista, que és més important que un Concili i, a més a més, triar el Palau dels Papes duria dur la malastrugança d'un cisma d'Avinyó al cap de cinc segles de l'altre.

Així i tot, l'acord, en aquest Congrés, no fou perfecte, i molts diaris han retolat sistemàticament les seves informacions: «El cisma d'Avinyó».

Socialisme alemany

Hom diu que la crisi actual de la S.F.I.O. és el contracop dels èxits de Hitler. Igualment que en 1914 la social-democràcia s'havia arronçat davant del Kaiser, ara s'ha tornat a arronçar davant del Führer.

—La social-democràcia—han dit a Avinyó els partidaris de Léon Blum—, ha mort per manca d'esperit revolucionari.

—La social-democràcia—han dit els partidaris de Marquet—ha mort per manca d'esperit democràtic.

—La veritat—deia un parlamentari—és que la social-democràcia no ha existit mai. Tanta bones Cases del Poble, bones Borses del Treball, però gens de dinamisme polític. Fa poc he llegit una carta de Kautsky que diu que l'important, de moment, és protegir l'organització material del partit. Només té una idea: salvar els mobles.

Distracció

El professor Einstein, que es trobava a Los Angeles quan el darrer terratrèmol, ha explicat als entrevistadors europeus un cas més de la proverbial distracció dels homes de ciència.

El dia que es produí el seisme, es passejava pel jardí del California Institute of Technology amb el doctor Beno Gutenberg, una autoritat mundial en sismologia, parlant d'aquesta ciència, quan arribà un altre professor del mateix institut que preguntà què pensaven de la catàstrofe.

El doctor Gutenberg, pensant que es tractava del seisme del Japó, que s'havia produït pocs dies abans, va dir-ne el que en sabia; després, quan s'adonà de què es tractava, corregué al laboratori, on trobà les agulles dels instruments dansant follament.

—Ja veieu—va dir—, he consagrat la meua existència a l'estudi dels terratrèmols, i una vegada que em trobo en un lloc on se'n produeix un, no me n'adono.

Una sessió històrica

Després de l'oferta del ministre d'Instrucció pública d'Espanya, Einstein n'ha rebuda una altra, com ja sap tothom: la d'una càtedra al Col·legi de França. El Berliner Tageblatt remarca que França ha ofert una càtedra de segon ordre, ignorant, o fent-ho veure, que pel Col·legi de França han passat noms tant o més prestigiosos que per la Sorbona.

A la Cambra francesa, el projecte de llei creant la càtedra per al famós matemàtic, fou aprovat per unanimitat. Ha estat la primera vegada que, en aquesta legislatura, Louis Marin ha votat una proposició del govern.

—Això no sembla res—remarcà Herriot—, però el cert és que acabem de celebrar una sessió històrica. Einstein ha realitzat la unió nacional. Ningú ja no es recordarà de les nostres discussions, que encara es parlava del gest del Parlament francès acollint el savi perseguit.

El conservador gelós

A la discussió a la Cambra francesa del pressupost de Belles Arts, un dels oradors remarcà el fet que alguns conservadors de museus de província reusen, sovint, de prestar obres d'art al Louvre i conté aquest fet:

«Quan l'admirable retrospectiva de Delacroix organitzada pel Louvre, un conservador d'un museu del Nord no volgué prestar-li una Medea, adquirida per l'Estat i dipositada en el dit museu. El mateix president del Consell, que era aleshores M. Tardieu, telefonà al conservador gelós intimant-li l'ordre de deixar el quadro. L'obstinat hagué de cedir, però respongué:

—He d'inclinar-me a les vostres ordres, senyor president, però no oblidaré que en la meua vida de conservador de museu he conegut dos flagells: els boches i M. Tardieu.

Dues mones més a Gibraltar

Darrerament, els diaris anglesos publicaven la curiosa notícia que a Gibraltar acabaven de néixer dues mones.

Segurament, hom dirà que una notícia així té un interès ben relatiu i no passa d'ésser un fet divers ben negligible. Però els anglesos no ho creuen pas així. Gibraltar és l'únic lloc d'Europa on una espècie determinada de simis, que ja porta el nom de mona de Gibraltar, viu en estat natural i es reproduïx. Segons una vella superstició, Gibraltar deixarà de pertànyer als anglesos el dia que s'hi extingixin els simis. I els anglesos, tan amants de llurs tradicions, mantenen, com si fossin bèsties de gran valor, unes quantes mones. Fins, si no recordem malament, un oficial i un suboficial tenen la missió de vetllar per elles.

Racisme nordamericà

L'esportiu i l'home que no s'interessa pels esports.

—Weissmüller... Kojac... Barbuti... Kick... Osipowitch...

—Què llegeixes? Les llistes d'immigrants?

—No... la llista d'americans guanyadors dels darrers Jocs Olímpics.

L'ACTUALITAT INTERNACIONAL

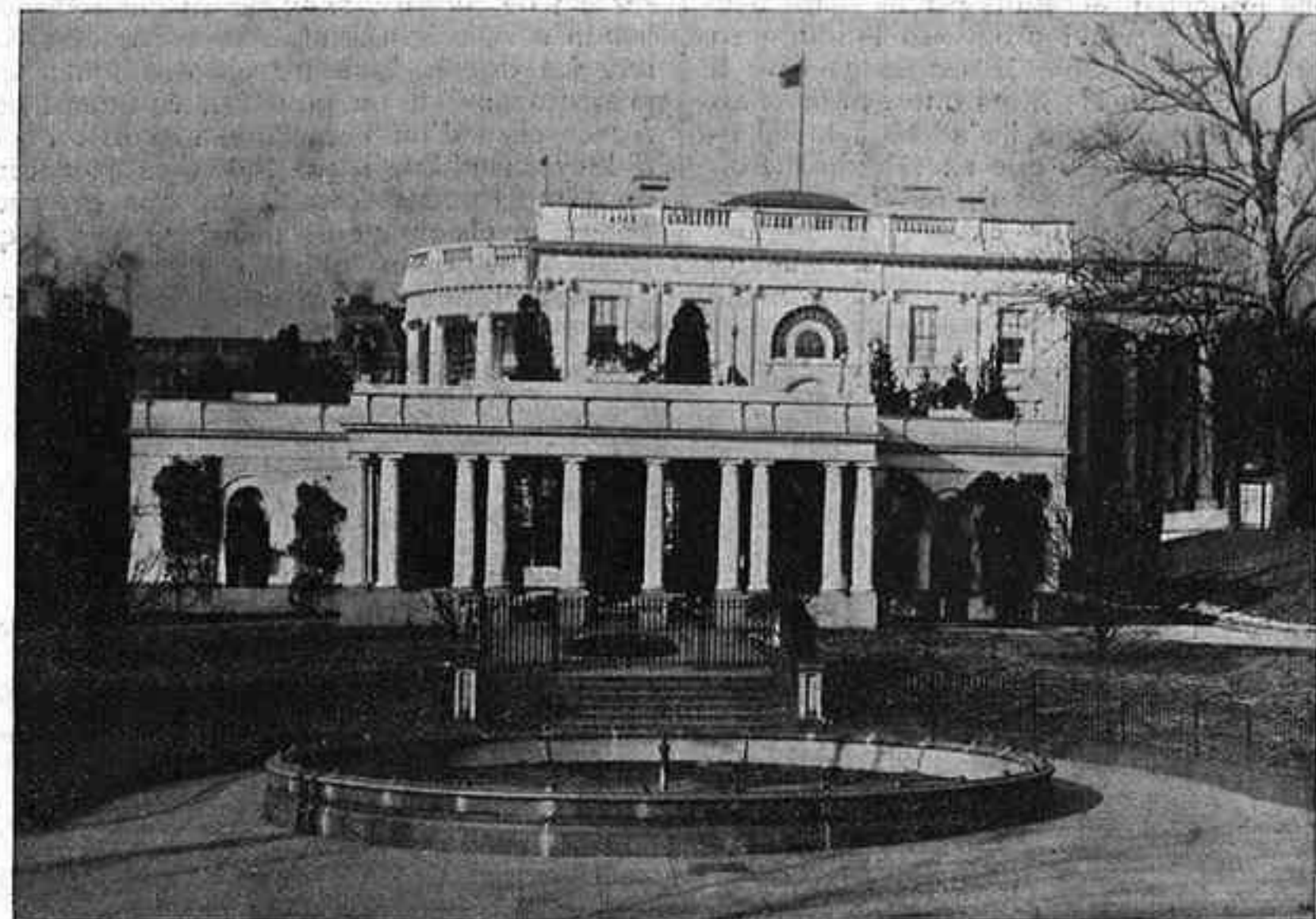
Les converses de Washington

La política mundial, comprenent-hi aquella part econòmica que hi és conexas, segueix d'un quant de temps ençà un ritme tan desordenat que vol un veritable esforç intel·lectual per treure'n l'entrellat, i quan sembla que hom hagi arribat a comprendre-hi alguna cosa i formar-se un concepte aproximat, un cop d'escena ho traspals tot i torna a submergir en la més destarotadora confusió. Les converses de Washington no han escapat d'aquest tarannà actual de les vicissituds internacionals. França i Anglaterra

és ben viu en la memòria de tots — amenaça de fer una cosa semblant.

Certament que la sistematització monetària internacional basada en el patró or, és essencial per a permetre la solució de tots els problemes que són la causa de la crítica situació actual, consentint una revisió de les tarifes duaneres que facilitaria els intercanvis comercials, donant a la indústria un major increment i eliminant l'actual desordre en els mercats.

Es de suposar que Herriot, tot i que la

La Casa Blanca, estatge del president dels Estats Units

havien acceptat la invitació del president dels Estats Units a un bescanvi directe d'idees sobre la situació general i l'estudi de les possibles solucions dels greus problemes en peu. Per això Herriot i Mac Donald han emprès la travessia de l'Atlàntic, un com a cap del govern anglès, l'altre com a «simple observador».

Era sabut que el principal punt polític sobre el qual havia de convergir l'atenció dels homes d'Estat reunits a la Casa Blanca, era la pau, i el desarmament i la revisió dels tractats.

Mac Donald, sempre una mica enigmàtic i potser massa enclat a alimentar-se d'il·lusions — condició, aquesta darrera, excel·lent per a un tribú, però defecte greu per a un home de govern —, semblava disposat a llençar al fons del Tàmesis el feixuc i amoïnador fardell de la revisió dels tractats — que amb l'infelicíssim pacte d'Osia s'havia pensat carregar una mica sobre les espalles de les quatre grans potències occidentals — i estava ben disposat a arribar a un acord amb Roosevelt i Herriot sobre la qüestió de la pau, que s'hauria assolit mitjançant el desarmament, però previ l'establiment de les garanties de seguretat.

Desbrossat el terreny d'aquestes espinoses qüestions, els tres homes haurien hagut d'enclar-se amb el no menys difícil tema de la situació econòmica, que des de la postguerra ençà s'ha agreujat progressivament gràcies a una infinita sèrie d'errors i, per què no dir-ho?, per l'enorme llibertat concedida a la més nefasta especulació capitalista. Els errors tenen l'atenuant en el fet que els homes no són infal·libles, i que en la història no hi ha precedents d'una postguerra com la darrera, i per tant, en lloc d'aplicar mètodes ja experimentats, calia crear-ne de nous, refiant-se de l'encert. Però, quant a l'especulació, no hi ha prou paraules per blamar-la. Potser és ella la causa principal de les espantoses condicions de misèria en què es troben tants milions d'éssers humans.

Mac Donald i Herriot navegaven sobre l'Oceà, probablement dedicats a perfeccionar llurs estudis de les propostes que havien de presentar a Roosevelt, quan ha intervingut el cop de teatre que ho ha capgirat tot: Roosevelt ha abolit el patró or, ha prohibit l'exportació del metall groc i ha instituit la inflació pel paper.

En un tal estat de coses, com seguir pensant en la pau i en el desarmament, quan pot perfilar-se a l'horitzó una veritable guerra econòmica, amb el seu teatre en el camp dels canvis, i que podria conduir fàcilment a la guerra de les armes?

El problema polític, en l'estret sentit de la paraula, passava de seguida automàticament a segon terme per cedir el lloc a l'econòmic. Abans es deia que sense una atmosfera de confiança mútua i de cordialitat política no podia aconseguir-se cap millorament en la situació econòmica internacional. Avui cal fer una afirmació oposada, és a dir que sense un aclariment de la situació econòmica no és possible d'examinar i de resoldre les qüestions polítiques.

***

El mateix Mac Donald, tot just arribat a Washington, en un missatge difós per ràdio als Estats Units i a Anglaterra, no ha vacil·lat a manifestar la seva sorpresa i el poc gust amb què ha vist la desvalorització del dòlar, creient que no és deguda a necessitats financeres, sinó a altres motius. A despit d'això, l'actitud adoptada pel Premier britànic apareix encara una mica enigmàtica. És cert que els interessos anglesos són els que més entren en joc en la qüestió.

França, per la seva banda, no ha pas vacil·lat a fer conèixer el seu punt de vista sobre la greu qüestió. La maniobra nordamericana pot tendir a allunyar indefinidament aquella Conferència Econòmica mundial sobre la qual s'havien posat tantes esperances com a eliminadora gradual de les causes de la crisi actual. Aquest perill ha estat immediatament percebut pel govern francès, que s'ha ocupat del fet nou produït als Estats Units en un Consell de gabinet, en el qual també s'han estudiat els mitjans per tal de conjurar-lo. Daladier ha volgut que de seguida fos feta pública l'opinió de França, la qual consisteix en la necessitat de restablir com més aviat sigui possible el patró or en totes les nacions, de la qual cosa s'havia d'ocupar inicialment la Conferència Econòmica. Ara no solament l'han abolit, o almenys suspès, els Estats Units, recorrent adhoc a aquell perillós expedient de la inflació, sinó que també Alemanya — el cas catastròfic de la qual en el passat

seva missió no té caràcter oficial, haurà posat en evidència quines són les directives que vol seguir França, que es pot dir que és l'única que pot tutelar els interessos de tot Europa, més en perill del que pugui semblar.

Amb quins resultats Herriot haurà exposat les seves argumentacions? Els lacònics comunicats no ens instrueixen massa sobre aquest punt i les ressenyes dels enviats especials dels diaris francesos són contradictòries, i, a més a més, ben poc optimistes.

Si la Conferència Econòmica mundial fos convocada, en les converses preparatòries s'haurien hagut d'eliminar els motius de possibles divergències, perquè no és de presumir que es vulgui arribar en ella a un estat còctic i amb tants punts divergents com l'actual. Seria un error, si no una follia, i faria l'efecte que es vol jugar amb la paciència dels pobles. Però si la Conferència Econòmica hagués de fracassar? Quines hores tràgiques no ens esperarien!

Roosevelt ha tingut interès a fer saber que les mesures per ell adoptades concerneixen exclusivament a la situació interna dels Estats Units, el pressupost dels quals té l'enorme déficit de 16.000 milions de pessetes! Però hi ha mesures que, encara que no es vulgui, no poden deixar de tenir una repercussió general. La de les disposicions preses per a la desvalorització del dòlar és una de les més característiques d'aquesta mena.

L'únic efecte benèfic que potser podria dur és la possibilitat d'una regularització en la qüestió dels deutes de guerra.

En conclusió, perquè la situació s'aclareixi i siguin establides noves amargors a la humanitat, cal que entre els homes d'Estat avui encara reunits a la Casa Blanca s'estableixi una entesa perfecta, lleial, animats sobretot de la voluntat de posar terme als sobresalts que trastornen el món.

TIGGIS

COLISEUM
demà nit en

Sessió MIRADOR

Louis Jouvet
i Edwige Feuillère

en

TOPAZE

de Marcel Pagnol

Es un film Paramount
i el film de RENÉ CLAIR

ENTR'ACTE

EL CINEMA

DUES ESTRENES

FILMS I "STARS"

Les misèries del cinema no tenen fi ni compte. Misèries que es prolonguen i esdevenen regla, hàbitud. De fet, doncs, els films que ens importen, els films per la virtut dels quals el cinema viu i progressa i manté en nosaltres introntollable la confiança que li tenim posada, són els films que excepcionalment trenquen la regla i s'afirmen independents respecte tot allò que en el món del cinema sembla llei. Obres de realitzadors excepcionals treballant en circumstàncies més excepcionals encara, circumstàncies que no es donen sinó molt rarament. Fixeu-vos-hi!

I de talent per inventar no sembla pas que en tinguin gaire els que decideixen de la producció corrent. Els arguments de *La Venus rossa* i de *Susan Lenox* no es fan remarcar per la seva originalitat, sobretot aquest darrer. La diferència entre els dos films, que presenten més d'un punt afí, és que el darrer és obra d'un home que sap just l'ofici, Sidney Franklin, i que l'altre és Sternberg, un temperament formidable, que es traïx adhuc en els moments més insincers. I que consti que quan alludim l'argument, no alludim el tema en la seva forma general,

Greta Garbo quan encara no era Susan Lenox

Ombres blanques és del mateix autor que *Trade Horn*; *El món contra ella*, del mateix autor que *L'express de Xangai*!

Aquesta setmana que la gent ha acudit febrils a veure dos films, atrets pel prestigi de les stars que en són protagonistes, és una bona setmana per reflexionar sobre una de les misèries del cinema, una de tantes, encara que potser una de les més importants: la confecció dels *scenaris* amb miras al llum de la *vedette*. La subjecció de l'anècdota a una sèrie de gratuïtats psicològiques que ha de permetre treure el màxim rendiment de la *star*. I encara si això fos fet amb solta, però la major part de les vegades cal convenir que no s'atén sinó a l'exploació de la badoqueria més primària de la gent. Perquè Greta Garbo pugui exhibir-se en un pijama d'ocasió, caldrà que s'escapi de casa un dia que plou; perquè Marlene Dietrich pugui lluir un complet masculí, caldrà que es guanyi la vida en un music-hall. Les camés d'aquesta gran artista han decidit en el pensament del director una pila d'escenes. Quan s'ha confeccionat el guió, s'ha combinat de tal manera que permetés el major nombre d'ocasions per a exhibicions d'aquest gènere. Una dona d'un temperament dramàtic tan formidable com Greta Garbo, (recordeu *Anna Christie*, *La dona lleugera*, *Grand Hotel*), és obligada pels escenaristes a fer-se filmar en una pila d'escenes lamentables i inconsistents.

Agència exclusiva per a la venda de
MIRADOR
Societat General Espanyola de Llibreria
Barbarà, 16 *** Telèfon 14186

JOSEP PALAU

Avui, dijous, estrena al
Cinema Catalunya
d'un doble programa, format per:

Comèdia deliciosa

MENSAJE SECRETO

Drama d'intrigues i espionatge

PANORAMA

Les sis bel·leses de Hollywood

Segons el fotògraf Cecil Beaton són, per ordre: Norma Shearer, Marion Davies, Greta Garbo, Marlene Dietrich, Lillian Tashman i Ina Claire. Demanades les raons de la seva tria, el fotògraf ha dit: He escollit Greta Garbo perquè és absolutament boja (*absolutely mad*), i com que la follia és etèria... sabeu? Marlene Dietrich és tan bella que no més Miquel Angel seria capaç de pintar-la amb fidelitat. Ina Claire és un model de Marie Laurencin, és magnífica i sumptuosa i representa l'alegria de la joventut. Norma Shearer és una criatura exquisida, tan simple, tan natural, gens afectada. Lillian Tashman té les formes més perfectes que conec; el seu nas i els seus costats són uns poemes. Marion Davies és la personificació de la *girl americana*, i amb això està tot dit.

Després de publicada aquesta llista, el fotògraf rebé el consell d'estar-se uns quants dies sense sortir de casa, pel que pogués passar.

Sternberg declarà, però amb prudència, que el gust de Beaton era gairebé el seu. Segons ell, la beutat és variable d'un dia a l'endemà i la llista s'ha de revisar constantment. I dit això, féu la seva tria: Marlene Dietrich davant de totes, després Greta Garbo, Lily Damita, Clara Bow, Francis Lee i Joan Crawford. Afegí que parlava des d'un estricte punt de vista cinematogràfic i que les havia classificat per ordre d'*electricitat d'estudi* (llegiu *sex appeal*).

Un altre postor en escena, Alfred Santelle, opinà: Jane Keith, Catherine Dale Owen, Norma Talmadge, Billie Dove, Corinne Griffith i Anna May Wong.

Un premi italià

Conjuntament a un premi literari que Viareggio atorga cada any, s'ha instituit un premi de cinema, o dos premis, millor dit: un per als films italians i un altre per als films estrangers. Un jurat, les decisions del qual seran inapel·lables, triarà entre els films projectats en les pantalles italianes des del dia 1 de juny al 31 de maig de l'any següent. El premi consistirà en quatre medalles d'or, per als dos directors i els dos argumentistes dels films designats.

El Premi cinematogràfic Viareggio serà atorgat ja aquest any.

La sort d'Henry Garat

No es pot dir que Henry Garat hagi triat el millor moment per anar a Hollywood. A penes arribat, es tancaren els bancs. Pocs dies després, les cases productores reduïren d'un 50 per cent les pagues superiors a 50 dòlars per setmana i un 25 per cent les inferiors a 50 dòlars. La mateixa setmana se li cremà l'auto nou. I, per si no fos prou, el terratrèmol li esquerdà la casa.

Quan la primera sotragada sísmica, Garat estava a l'estudi cantant amb Janet Gaynor. El treball s'interrompé i tothom sortí a fora. Garat va exclamar:

—No hauria dit mai que la meua primera cançó en anglès fes uns efectes semblants!

Aproveiteu els pocs dies que queden per a pendre part al CONCURS "MIRADOR". Ompliu i curseu el butlletí de votació inserit a la pàgina 8.

MIRADOR

presenta demà nit al

• COLISEUM •

Es un film Paramount

ENTR'ACTE
de RENÉ CLAIR

EL QUE SOVINT NO SE SAP

Com es fa un film

Fins no fa gaires anys, el públic només coneixia, de les pel·lícules, els principals actors i la casa editora. Es deia: «tal film de Douglas o de Charlott». Avui, gràcies als esforços d'una propaganda intel·ligent, el públic s'ha familiaritzat amb els noms d'alguns directors importants i ja es parla d'una obra de Pabst, de René Clair o de Mamoulian. Però, a més a més dels artistes i dels directors, hi ha molts altres elements que col·laboren en la realització d'un film, alguns

sinó que la suposada economia resulta ésser una despesa més gran, ja que les dificultats comencen a sorgir en el *set*, on cada minut perdut representa un dineral.

Podem dividir els elements de què es compon un estudi, pel que es refereix al personal, en dos grans grups: comercial i artístic. Al cap del primer sol haver-hi els directius de la casa, mentre que el segon és integrat per elements contractats, ja per llarg temps, ja per a cada producció. El *producer* és l'element d'enllaç entre un grup i l'altre, i li pertoca d'harmonitzar l'interès comercial amb les necessitats artístiques de la producció; ell ha d'encarregar els decorats, contractar els artistes, triar el personal, etc., dintre dels límits del pressupost que se li assigna per a cada producció i defensar els interessos de la casa sense perjudicar la part artística.

En la realització artística del film també podem distingir dos grups: serveis de realització pròpiament dits, encara que, de debò, uns i altres contribueixen a l'èxit o al fracàs d'una producció.

Entre els serveis auxiliars, cal esmentar: els d'escenaris (autors, dia·loguistes, traductors, etc.); vestuari (modistes, costura, etc.); decorats (arquitectes, dibuixants, pintors, decoradors, etc.); música (orquestra, compositors, mestre de cant, etc.); accessoris (encarregat de procurar els objectes que han de completar el decorat o poden ésser necessaris per al film); la *régie* (el treball de la qual consisteix a seleccionar els figurants i cercar els tipus que calen per a cada producció; així, per exemple, les llistes de la *régie* dels estudis Paramount

Filmació d'una escena de públic d'un hipòdrom

del quals, per la importància del treball que els és encomanat, mereixen ésser esmentats.

Com es fa una pel·lícula? Vetaquí una pregunta que a primer cop d'ull sembla de fàcil contestació, i ho seria en efecte si jutgéssem per algunes de les pel·lícules que ens presenten. Però és que fer una bona pel·lícula no consisteix simplement a filmar escenes i enregistrar diàlegs. Abans de començar a rodar, és indispensable un treball llarg i laboriós, cal preveure els més mínims detalls i procedir amb tota cura a la tria de director, personal i artistes.

Moltes vegades, per una economia mal entesa, deguda a les exigències d'un negoci purament comercial, en el qual l'art ha de supeditar-se a les necessitats d'una explotació i a les capacitats de realització, es comença a rodar havent prescindit d'aquest treball de preparació o havent-lo fet de pressa i corrents. Això és un greu error. No solament en pateixen, en aquest cas, els resultats artístics, que solen ésser deplorables,

de Joinville contenen més de deu mil noms, de totes les nacionalitats, de totes les races i de totes les classes socials, joves i vells, bonics i lleigs, normals o esguerrats); per últim, el maquillatge.

Els serveis de realització pròpiament dits són: direcció (director, director de diàleg, ajudants — dos, generalment — i *script-girl*); fotografia (operadors amb llurs respectius ajudants); so (un enginyer amb el seu ajudant); muntatge, sincronització, laboratori, equip elèctric i tramoista.

Amb lleugeres variants, aquesta és l'organització dels grans estudis cinematogràfics, i encara que no és possible explicar, per separat i detalladament, en el curt espai d'uns articles periodístics cada un d'aquests serveis, procuraré, en un altre article, almenys donar una idea del treball dels més importants, introduint els lectors a l'interior d'un *set* en plena producció, i deixant de banda l'organització comercial de les cases productores.

DECARLO

Dissabte, dia 29,

dues estrenes de la

Exhibició primera de la representació oficial a Espanya

A. E. C. • PROVENÇA, NÚM. 273 B'ARCELONA

FEMINA

per

Lilian Harvey

(eternament entremaliada)

i Henry Garat

(xarmant com mai)

SUENO DORADO

Un film d'argument intensament humà que mostra la forma curiosa com viatja la «mercaderia», la forma tràgica com actua la «pravda», com funcionen les bandes internacionals de traficants de drogues

EL TEATRE

DE LA NOSTRA RENAISSANÇA TEATRAL

Precisions de detall

Josep Artís inseria a MIRADOR un article que, ultra descobrir la seva erudició en l'ample camp de la renaixença teatral catalana, aportava proves convincents a qüestions que al meu entendre restaven encara una mica confuses.

Josep Artís, amb una deferència que agraeixo, accepta, encara que això esquitxi l'extens panorama renaixentista teatral, la meua delimitació que comprèn des de l'estrena de *L'Esquella de la Torratxa* (24 de febrer de 1864) a la de *Tal faràs, tal trobaràs* (4 d'abril de 1865) i que marca, i en aquest punt crec que coincidim, l'evolució dels nostres autors cap al conreu d'un nou gènere: el drama. El testimoni mateix de Conrad Roure evidencia la novetat que l'obra d'En Vidal representava — «Tots ens vam posar a riure — diu Roure — quan sabérem que havia escrit un drama en tres actes» —. Entre ells, hi havia el més escèptic autor de la colla. Un any més tard, però, l'èxit de *Les joies de la Roser* era una rèplica valuosíssima a la rialla despectiva d'antany.

Josep Artís assenyalava les falles principals de què es ressent el meu darrer article *Un moment interessant*. Són: «Francisc de Sales Vidal estrenà l'any 1864 a Vilanova.» «Pau Pi, que hem de suposar un pseudònim, no estrenà fins el 1865.» «Manuel Angelon, que els anys 1856 i 58 es presentà com autor dramàtic, no reinicià fins el 1876.»

He d'objectar a la primera falla que les meves cites eren únicament de les estrenes a Barcelona. No feia per tant menció a *Un engany a mitges* — crec que és a aquesta obra que fa referència Josep Artís —, com tampoc anomenava la joquina que Josep Maria Arnau havia donat a conèixer el dia dels Innocents de 1864 al Teatre Principal, d'Arenys de Mar.

Artís afirma que en la naixença del teatre català no hi ha confusions ni dubtes de cap mena. «Penso — diu l'articulista — que tot està perfectament escatit i concretat.» Artís oblidà, però, que ell mateix en escriure: «Pau Pi, que hem de suposar un pseudònim...» evidència una inseguretut. Pau Pi, pseudònim de Manuel Lasarte, estrenà a l'Òdeon, abans del drama d'En Vidal i per tant en el període per mi assenyalat, la comèdia en dos actes *Les tortugues: el carril* (27 de març de 1865). Serveixi la cita de resposta i el nom de Manuel Lasarte d'aclariment.

De Manuel Angelon confesso el meu error nascut d'una referència evidentment equivocada. Jo situava l'estrena de *Setze jutges* a l'any 1864 (13 d'agost). Ignorava, per tant, que es tractava d'una reposició; el mot «estrena» que acompanyava el programa del

Tivoli en la data transcrita, n'és la causa. Josep Artís aporta encara una prova convincent a la qüestió del pseudònim de Josep Maria Arnau. Cal però limitar-ne l'ús que en féu l'autor de *La mitja taronja* i que Artís estén a dues comèdies. A *L'altre món* és l'única obra en què l'empra; a *Un pollastre aixalat* dona ja el seu nom, encara que per aclariment del públic l'acompanyi el de Jeroni Tafanell. Tot fa creure que l'adopció

després, ja he parlat del deshonrar.
Després, ja he parlat del deshonrar,
no he havent res que di.
Però... hi ha una altra cosa?
Probi' hi és el teu benal!
Ja se sap que una bromera,
pot, se venen al meu, fins...
venen vola un estalvi
en gabinet o un retall.
Començant tant en el home,
tan oportunitat, com sempre,
de la vida, agilitat i l'habilitat,
que un bon treballador, la paraula,
que jo an... fins a un cert punt,
que una bona colla del que

Quina?!
Quina?!
Quina?!
Quina?!

Autògraf d'«Els banys de Caldetes», de J. M. Arnau

d'aquest pseudònim va ésser circumstancial, àdhuc potser aconsellat pels seus amics. Exposar els motius que tinc per a pensar així.

En la primera comèdia catalana de l'Arnau que en estrenar-se no anà acompanyada del nom de l'autor, a l'original *Baños y amores* i més tard *Els banys de Caldetes*, hi ha la signatura de J. M. Arnau. En *L'altre món*, sarsuela en tres actes, refosa després en dos de comèdia i representada el dia 28 de juny de 1865 al teatre Varietades, hi són lligibles el nom i el cognom de l'autor, així també a *Un pollastre aixalat* i a tots els altres originals que jo guardo. El pseudònim devia ésser adoptat a darrera hora i únicament per a la representació. En imprimir-les, Arnau desdii també de molts autors. En *Els banys de Caldetes*, edició de 1865, consta el seu veritable nom i en *L'altre món* és l'únic autor d'entre els cinc que formen la col·lecció d'obres teatrals editades fins aleshores per I. López (1866) que no és conegut per cap pseudònim.

Voldria ara poder satisfer plenament l'interès que Josep Artís es pren per l'estrena de *Lo Rei Micomicó* i donar-li els detalls que en el seu darrer article em fa l'honor de demanar-me. Em trobo però amb la impossibilitat d'ampliar, fora de la data, noves sobre aquesta estrena.

Les notícies que jo en tinc les he trobat en el llibre *Historia del Renacimiento* de Francisco Tubino. A la pàgina 206 del primer volum, parla de *Lo Rei Micomicó* representada — diu — la nit de l'11 de febrer de 1838. Tot fa creure, i així ho assenyalava Elias de Molins en el *Diccionario biográfico de Escritores y Artistas catalanes del siglo XIX*, que les notícies de Tubino són facilitades per algú que formà part de la monarquia micomicona. En cap més llibre, ni en els que fan referència a l'estat revolucionari de Barcelona en aquella època, no he pogut trobar el més petit indici; encara que el nom de Terrades hi és freqüent, cap no esmenta l'estrena de *Lo Rei Micomicó*, i això que Tubino fa constar la transcendència de la comèdia i àdhuc assenyalava l'actitud de les autoritats.

J. M. MIQUEL i VERGES

LA MUSICA

Paul Hindemith

El quartet «Pro-Arte» de Brusselles entre música de Haydn i Beethoven ha fet sentir-ne de Hindemith. Diríem entre música modelada i històrica i, per tant, clàssica, música modelada i històrica i, per tant, clàssica. El que resulta curiós és com aquest músic que ara parla per Alemanya vulgui ésser un clàssic amb el llenguatge, millor fa «koiné» dels romàntics. Strobel, l'únic que ha comentat seriosament Hindemith, explica com fins l'op. 16 pot sentir-se en evolució la sèrie Brahams, Strauss, Schumann, així com ha arribat a un gran músic la sèrie fineix, i Hindemith és exaltat a creador d'un lirisme extens de registració des de «da tendresa a la ferocitat». El quartet op. 22 ens revela, però, la continuació de la sèrie lírica cap a expressions afins a les dels músics francesos. Les dues posicions antiwagnerianes, concretament contra el cromatisme expressiionista i contra la forma unificada que són representades en començar el segle per Schönberg i Reger, han entrat amb Hindemith en un període de lirisme i això farà sempre que la música en surti, si més no, un punt menys agressiva i demostra també com a Alemanya els més vells són els més agressius.

R. B. P.

Avui, dijous

a les deu de la vetlla, a les Galeries Laietanes

amb motiu del

I Saló Mirador

dedicat a «Cent anys de retrat femení català», tindrà lloc una vetllada literàrio-musical dedicada al segle XIX

Conferència de Francesc Pujols

sobre

El renaixement literari català i la tuberculosi

Recitacions líriques, àries d'òpera, música «da camera» i ballables amb la col·laboració de reputats artistes

Per a invitacions, a MIRADOR i a les «Galeries Laietanes», mitjançant targeta. Per l'exigüitat del lloc de què es disposa, les invitacions són limitadíssimes.

Subscriuiu-vos al catàleg del I SALÓ MIRADOR que apareixerà la setmana vinent

LA DANSA

Alicia Calado

Una dansarina local que ha arribat a ésser primera ballarina del Liceu sense passar per la Pauleta? Heus ací una cosa extraordinària. Com ha anat això? No ho sabem. Sigui com sigui, Alicia Calado ha trencat la tradició. Al·lisonada per la mestressa de ball Monroe, aquesta noia ha actuat com *primèrrima* al nostre Gran Teatre durant les dues darreres temporades. Amb vocació i força de voluntat, amb facultats per donar i per ven-

una ballarina com Alicia Calado que coneix a fons el seu ofici, dominat a còpia d'austeritats i sacrificis, ha d'ésser estimulada en un país com el nostre on, en el clos de la dansa, les aproximacions i les improvisacions estan a l'ordre del dia.

I ara parlarem sucintament de les danses que formaven el programa de la sessió que Alicia Calado va donar diumenge al matí al Teatre Barcelona. Dins la modalitat clàssica, el *Minuet* de Boccherini i el *Vals* de Mussorgski foren les danses que ens varen satisfer més. El *Minuet* fou executat amb una fina, una delicadesa i un bon gust exquisits. Sense cap mena d'esforç, els passos, dibuixats amb una puresa lineal absoluta, es descabdellaren amb suavitat perfecta. En el *Vals*, de composició no tan elemental com la de les altres danses, molt més complex, cal destacar la bellesa de les arabesques sobre la punta i la precisió de les cabrioles. Hauríem volgut els *jetés tournés* més amples i els *entrechat* més creuats i més marcats. Unes voltes amb actitud i els *développés* de la *Primavera* de Sinding són també dignes d'elogi. Quant a la *Mort del Cigne* de Saint-Saëns, tota ballarina que l'executi ha de lluitar forçosament amb el record de la genial Pavlova. Després de la creació que en féu la gran Anna, totes les altres interpretacions no resisteixen la comparació. Alicia Calado ens demostrà amb aquesta dansa la força extraordinària de les seves puntes. Però els seus braços i els moviments mecànics de les seves mans eren mancats d'expressió. Dels balls espanyols, el *Bolero* 1830 fou aquell que més ens va plaire. Precisa-

Alicia Calado

ment pels passos d'escola que conté i perquè ha d'ésser ballat amb el més pur estil clàssic, el que domina Alicia Calado. Per la mateixa raó, els *Ballets catalans*, executats amb admirable netedat, han d'ésser també elogiat. La *Farruca* de Pepe Hurtado, molt grisa i sense energia en les mans ni en els peus, i la *Dansa de la por de Falla*, sense intensitat dramàtica, foren, al nostre entendre, les danses més fluïdes.

Cal remarcar, finalment, el sincronisme absolut de música i passos que existeix en les danses d'Alicia Calado. Josep Paltré, com a pianista, no és res de l'altre món. Però sap seguir la ballarina. L'excel·lent guitarrista Pepe Hurtado acompanyà la *Farruca* amb el seu virtuosisme matissat.

SEBASTIÀ GASCH

Un èxit esclatant

- Gitta Alpar la seductora de la veu divina
- Gustav Froelich el galan de la simpatia
- Carl Froelich el director de Noies d'uniforme

tots tres junts en el film

Una història d'amor contada en mig del vertigen d'un espectacle captivant

VEGEU-LO CADA DIA AL

Fantàσιο

ACTUALIDADES
 Ràmbia Catalunya, 37 - Telèfon 11701

- Gaumont Super News Reportatges d'actualitat.
- Magazine Atlàntic Comentat en espanyol. Curiositats i ratons mundials.
- Paramount News Les últimes notícies mundials.
- U. F. A. Actualidades Festes tradicionals en l'antiga ciutat Rotwell.
- Eclair Journal La vida a Alemanya sota el nou règim. comentat en espanyol. INTERVIU amb l'eminent PROFESSOR EINSTEIN en Coq-sur-Mer, expulsat d'Alemanya pel Govern Hitler.

Continua des de les onze del matí a la una de la nit.
 Localitat única: UNA PESSETA
 Aparell Western Electric

PRÒXIMAMENT

Josep Santpere
 Rafel Arcos
 Carmelita Aubert
 H. Morel
 i Jaume Planes

EN EL FILM NACIONAL

Mercedes

Direcció : J. CASTELLVÍ
 Producció : «Barcelona-Films»

PUBLI-CINEMA

Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79681
 De les 5 tarda a la 1 matinalda

Altra vegada (divertit dibuix)
 Noticiari Fox Sonor
 S. S. Pius XI beneeix els fidels de tot el món
 Partit de futbol Espanya-França
 Esbart dansaire al Poble Espanyol

SU MAJESTAD EL BEBÉ

Nota: «La Perla Mallorquina» obsequiarà tots els espectadors amb un exquisit caramel «Deliciosa».

LES ARTS I ELS ARTISTES

Les exposicions

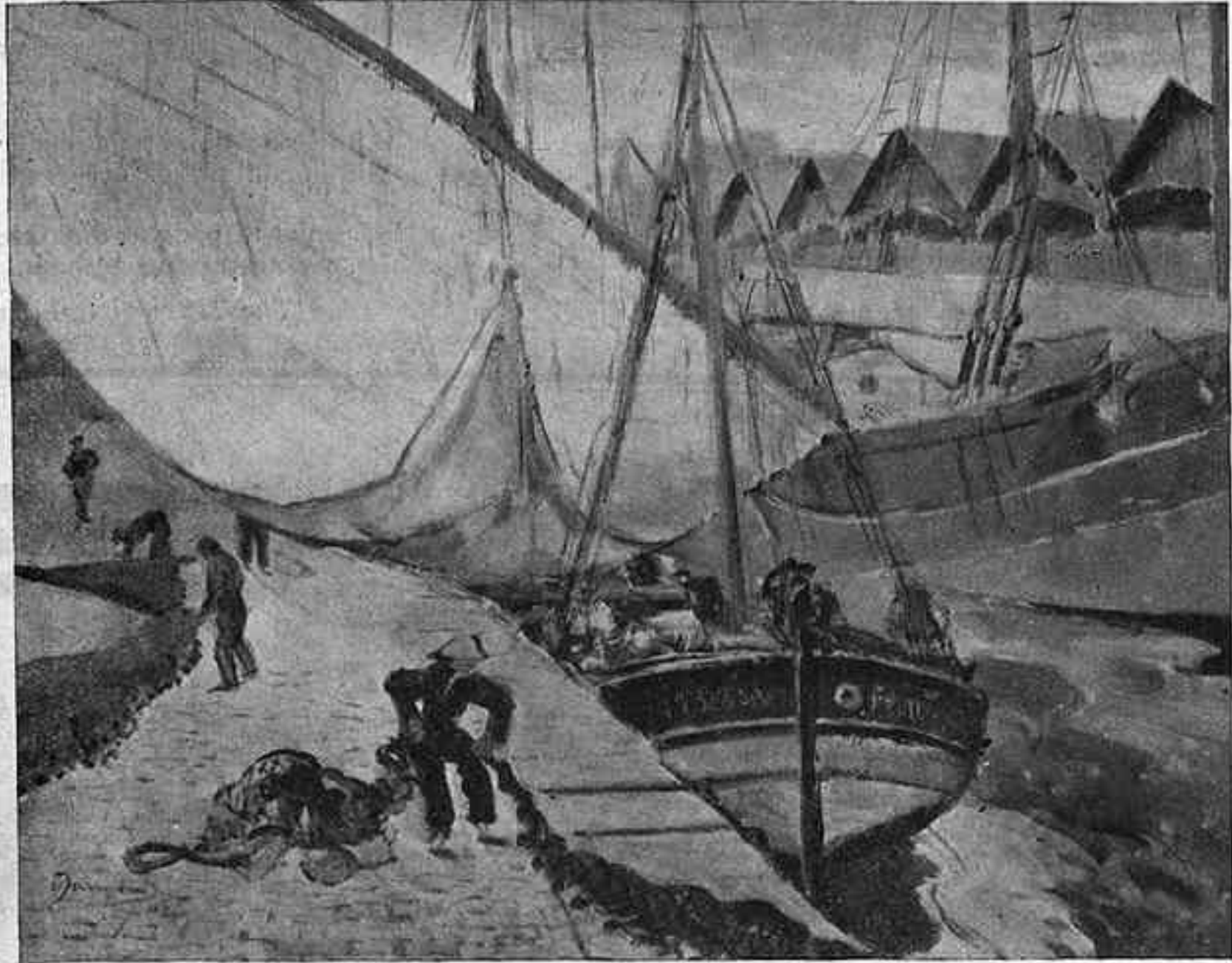
Ernest Santasusagna

Tot el que a la Pinacoteca exposa el pintor Santasusagna té un aspecte de constructivitat i de color, encaminat a desvetllar un entusiasme. La recerca d'aquest entusiasme es parteix en dos trossos oposats de visió. El tros que parla d'una decoració, d'un lirisme acadèmic i anacrònic, i el tros que esbatussant-se amb una sensibilitat treu a les teles una simpatia ben destilada. En els esbossos i en les reproduccions foto-

l'ambient general i el fum, aquell fum tan de debò i tan vedette, respon a la vitalitat pictòrica, estenen-se el fum en glòria i qualitativament a *El moll de la Barceloneta* i a *Velers italians*.

Josep Mompou

Mompou actualment és un cas d'una formidable sensibilitat que omple tot un panorama artístic. Al costat d'aquesta virtut, conviu una justesa, una elegància, una expres-

O. Junyent. — Arribada dels pescadors (Barcelona)

gràfiques de plafons executats, hi ha una influència clàssica ben determinada i fa que contrasti en valor amb quadros d'una orientació oposada, fent l'efecte que no vol resoldre amb un principi de cara al dia la qüestió de decorar parets.

Això, ben meditat, proporciona un desballestament en el nucli exposat que inclina una preferència per les teles que no volen representar cap cosa grossa i de les quals Santasusagna, amb la seva traça, fa, com hem dit, un instrument de simpatia, exemple la tela *Dansarina*.

Si amb el que s'ha dit s'entreu un plany, és motivat per la convicció d'esperar d'aquest pintor més qualitat i més fons, coses que trobarà si s'ho proposa en el moment que vulgui.

Oleguer Junyent

Oleguer Junyent ha disposat a Can Busquets una mena de pre-situació pel visitant que consisteix a habilitar la saleta petita per a exposar un nombre fastuós de dibuixos i aquarelles referents al seu viatge per l'Adriàtic, al costat de la mirada glacial del senyor Cambó. Aquesta exhibició és tractada com a gènere menor, enfocada cap un anecdòticisme de bord, passant una mica per alt el valor essencialment artístic de l'orografia i dels ambients locals que veu i aturant-se a uns comentaris de vestimenta que són del millor que ha exposat, sobretot perquè són tractats amb aquella visió ràpida i sintètica en què ha de manifestar-se un apunt d'aquest calibre.

El cert és que el saló prepara moralment per entrar amb un entusiasme evident a contemplar la flamarada de la pintura de Junyent.

Es la manera de sempre, la repetició dels paisatges grandiloqüents, d'una concepció valerosa, un enfilat de potències lligades i portades a empentes sobre la tela, amb una vida real caçada temeràriament sobre el precipici de l'amanerament que no es presenta en cap ocasió ben visible.

La pintura d'Oleguer Junyent dona una reacció d'alegre fortalesa i creiem que amb els pinzells a la mà li passaran els anys quedant amb l'exacta joventut dinàmica de la seva obra. Emanava una ferma sensació d'equilibri amb uns fonaments tan sòlids que aguantava impavídament la temença de l'espasa damocliana del sostre de la Sala Busquets amb l'aranya i tot, cosa de la qual és un dels pocs pintors que pot vanar-se'n.

En aquesta exposició ens presenta, d'aquell ambient que tant domina, el port, unes teles d'una factura esplèndida. La tela núm. 6, *Vaixell carboner*, de les més remarcables, pot servir de tipus per expressar la gran traça del seu autor, i des de les petites figures,

sió tan delicada, amb tanta intenció, que veiem en la seva obra un resum completíssim del gran valor de la pintura d'avui.

Encara cal afegir a aquesta llista de recomensió una qualitat primordial. I és l'asserament, la gran salut espiritual de què frueix i que traduït en pintura vol dir, dintre el seu sintetisme, el doll de frescor, sinceritat

Mompou. — El peix, l'ampolla i la platja

i optimisme penetrant, completament contagiós i segurament immarcescible.

Hem sentit dir amb una percepció exquisida que contemplar una tela de Mompou dona la sensació d'obrir una finestra a la primavera tenint per fons un paisatge molt fi. Si una objecció pot fer-se a la frase, és que s'ha de dotar aquest paisatge, aquest ambient, d'un director d'escena fantàstica que ho acabi d'arreglar tot ben bé, i aleshores obrir la finestra, a poc a poc, amb una il·lusió de meravella.

No és que Mompou trituri el que pinta, que en vulgui treure un suc a força d'insistir, de pendre unes mides estètiques, és que amb eclecticisme agafa les notes sensibles i les poetitzes, les fa dúctils i els dona una substància justa, amb una fórmula esotèrica, fórmula que de fet vol dir genial i personal.

De Mompou no es pot fer distingir res del que exposa perquè és com un sistema que no admet intrusions crítiques amb particularitats. Tot obeeix a la mateixa sensibilitat, i a tot arreu hi ha la mateixa tensió artística, ponderant la bellesa urbana, la del camp i la marina, i ficar-se a parlar d'un detall volent-ne treure conseqüències pot semblar demanar explicacions a un grapat de coses confeccionades per una superioritat, amb l'agreujant de ja haver-s'hi adjuntat un esperit aliè que la complementa.

Parlant de la seva actual exposició a can Parés, Mompou, un dels màxims valors de la nostra pintura, té la facilitat de fer emoció, vibrant de sensació, un aspecte com la tela núm. 39, *El peix, l'ampolla i la platja*, que equival a un resultat taumatúrgic. Amb el color i la línia construeix un total equilibrat, dintre una musicalitat perfecta, d'un perfum replè d'un oxigen com no se'n troba gaire sovint, i aquesta simplicitat, que és un altre argument per a relluir el seu valor, és un principi que va repetint sense cansar i l'allunya de la recerca d'objectius traïdors que hi ha escampats pel món en formes i teories diverses.

A més a més exposa un paravent a base d'una Barcelona estirada infantilment (és un propòsit), que té una doble gràcia estúpida, per trencar en certa manera tota la literatura i prejudicis d'ordres que pesaven sobre la història d'aquest aparell i perquè vindria a ésser, en cas d'editar-ho en forma de paravent de butxaca, un compendi manual de tota una trajectòria i una sensibilitat de gran artista.

ENRIC F. GUAL

El Saló Mirador

El catàleg

Dintre pocs dies serà posat a la venda el catàleg d'aquesta manifestació artística que ha desvetllat tant d'interès i la importància de la qual s'erem els menys indicats per subratllar si no fos que no és deguda a nosaltres, sinó als pintors catalans dels quals hem recollit obres.

Aquest catàleg, es pot objectar, surt amb un retard considerable. Però cal tenir en compte que no es tracta pas d'un catàleg destinat a la visita de l'exposició, sinó a conservar un record d'ella d'una gran utilitat per als historiadors d'art, crítics, col·leccionistes i, en general, tots els curiosos de les coses de l'art.

La cinquantena de reproduccions i les notes biogràfiques que formen la part més important del catàleg són les que li donen un interès que sobrepassa l'efimeritat dels quinze dies que acostuma a restar oberta una exposició.

Tot i la seva parcialitat, donat el caràcter monogràfic, i per tant restringit, de l'exposició i en conseqüència del seu catàleg, aquest serà una aportació valuosa a la bibliografia artística catalana, repertori d'un bon nombre d'obres l'existència de les quals era poc coneguda — i, de vegades, es pot dir que desconeguda —, aportant així una contribució estimable al coneixement del nostre patrimoni artístic.

Accentua encara l'interès durador d'aquest catàleg, el fet que les obres que han estat exhibides a les Galeries Laietanes seran, closa l'exposició, dispersades altra vegada, ja que totes elles són de propietat particular.

Així ho han entès ja les nombroses persones que s'hi han subscrit, considerant que no és qüestió d'un catàleg banal, que s'abandona en sortir de l'exposició, sinó que té el seu lloc en una biblioteca.

Les persones posseïdores d'una certa experiència bibliogràfica saben la vàlua que amb el temps adquireixen obres així, car generalment se'n fa un tiratge limitat, i com és difícil de trobar-les al cap d'un cert temps de publicades. Saben també que, quan es troben en algun catàleg de llibreters d'ocasió, hi són marcades a un preu força superior al de sortida.

Les conferències

Dimarts passat, el nostre amic i col·laborador Rosend Llates donà a les Galeries Laietanes la seva conferència sobre *Un segle de feminitat catalana*, uns quants aspectes essencials de la qual el mateix autor ha condensat en un article que apareix en la pàgina tercera d'aquest mateix número. Per això aquí només ens toca dir que assistí a l'acte un públic selecte i nombros, en el qual, com era d'esperar, abundava l'element femení, que acollí molt satisfet l'agil dissertació del conferenciant, que sabé envoltar unes serioses consideracions morals amb un llenguatge planer i elegant.

Dimarts passat, Maurici Serrahima parlà d'*El pintor Rodés i el seu temps*, conferència a la qual dedicarem en un número pròxim l'atenció que es mereix.

"Jardineria i Horticultura"

Aquest és el títol d'una nova revista mensual, el primer número de la qual tenim sobre la taula.

Celebrem la seva aparició, i també la seva orientació. L'art de la jardineria és prou important i agradable perquè es mereixi una publicació a ell destinada exclusivament. A més a més, la nostra terra té prou tradició en aquest art i prou condicions naturals perquè hi assoleixi una gran florida — passi el joc de mots — per acabar de justificar una revista especialitzada.

Diguem, sense por del tòpic, que ve realment a omplir un buit, i ve a omplir-lo d'una manera satisfactòria. Planeyem-nos noms, que la correcció de proves hi sigui tan negligida com ho denoten, no sols les errades merament tipogràfiques, sinó les ortogràfiques, les sintàctiques i la impuresa general del català en que és escrita.

raspalls per a tots els usos
articles de neteja—objectes per a presents
rambla catalunya, 40

L'amateur avantguardista. — Que us heu tornat boig? Què figura això?

(The New Yorker)

Les falsificacions de pintura catalana moderna

A les Galeries Syra ha estat exhibit ja fa alguns dies un dibuix de Ramon Casas que representa un gosset patxó, amorrat a terra, un dibuixet petit, petit, petit; una miniatura deliciosa. Aquest Ramon Casas, que era un gran pintor, però que era encara més gran dibuixant, ara que és mort ens apareix més important que en vida. Tots els homes de mèrit tasten llur glòria més segura en colgar-se al cementiri: els contemporanis, adhoc els més entusiastes del mèrit d'un home qualsevol, són avars de llur entusiasme fins que el gran home desapareix. És la història de sempre... En una reunió es parla del talent, de la gràcia, del bon to que informen l'art del literat X.; brogit, opinions contraposades, ditirambes, objeccions. De sobte X. s'atansa a la reunió; les seves passes, ben conegudes, s'escanden cada segon més a prop; el brogit cessa; un silenci de mort acull l'aparició de X.

La glòria de Ramon Casas va creixent de tal manera que ja hi ha profit a falsificar les seves pintures i els seus dibuixos, adhoc els seus esbossos més sumaris. Tant és així que a la mateixa exposició de les Galeries Syra hi havia un segon dibuix amb la signatura de R. Casas, dibuix que era molt inferior a qualsevol obra coneguda d'aquest agíllsim artista — i hom murmurava si era una falsificació... No calia però retreure aquesta per a parlar de les falsificacions d'obres de R. Casas, perquè les tals falsificacions són ja a hores d'ara nombroses i notòries.

Ramon Casas no és pas sol a sofrir pòstumament de les falsificacions. Tots sabem que d'anys ha es falsifiquen les pintures i dibuixos de Nonell, de Picasso, de Vayreda, de Martí i Alsina, fins i tot de Benet Mercadé — i no parlem dels falsos Fortuny. A darrera hora sembla que s'han introduït al nostre mercat de pintura moderna quadros espúriament signats amb el nom de Santiago Rossinyol... Un col·leccionista ens explicava el cas següent, que és la darrera paraula de l'atreuiment falsari. Un corredor d'obres d'art anà a oferir a aquest col·leccionista uns dibuixos de mà de Fortuny, però el col·leccionista no els volgué a preteix de col·leccionar exclusivament dibuixos de l'època dels Gats, i particularment dels artistes que constituïren aquell cenacle; i sobretot dibuixos de l'efímer Casagemas, tan difícils de trobar.—Casagemas m'has dit?... Als cinc dies el sudit corredor es presentava al mencionat col·leccionista amb dos dibuixos signats Casagemas, dos dibuixos falsos, falsos d'obra i de signatura.

Denunciem aquests fets no pas amb esperit derotista, encara que de sobte hom en pugui rebre una impressió de descoratjament. Ben al contrari, la nostra intenció en exposar aquests fets (els quals no són cap secret, i per tant no vénen a desfer cap il·lusió ni a perjudicar interessos creats, etc., etc.), és la de redreçar i revaloritzar el mercat català d'art modern. No hi ha dubte que la mateixa constatació d'aquestes falsificacions és ja una implicació de la importància de la moderna pintura catalana. No és falsificat tothom que ho vol; un art insignificant o poc valuós no serà mai falsificat, per la senzilla raó que els falsaris perdrien diner en l'empresa. No heu pas sentit parlar de falsificacions de pintura alemanya o italiana modernes; en canvi la història de les falsificacions de pintura francesa moderna és tan llarga com la d'aquesta mateixa pintura. Podríem dir que des d'un cert punt de vista les falsificacions tenen almenys la virtut d'afinar l'expertisme i la crítica, de refinar el col·leccionisme i de treure'l del pur caprici dels compradors ganguistes o inexperts; per tant, de confiar-lo, una mica més del que a Catalunya s'acostuma, als veritables experts.

La nostra denúncia té un altre abast, i és el següent. Les falsificacions en qüestió són de dues menes: falsificació de les obres o solament de les signatures. Aquesta darrera mena, encara que de moment sembli mentida, és la pitjor. En efecte, la viable falsificació de les obres mestres és gairebé impossible: un fals Nonell o un fals Casas es defata aviat si per cas la persona que l'ha d'apreciar no és un negat. En canvi les falsificacions de signatures són més viables perquè per regla general la falsificació té per objecte d'esborrar la signatura poc cotitzada d'una pintura bona per a pintar-hi la signatura d'un artista més preuat. Però aquest mal de la falsificació viable no és encara tot el mal d'aquesta falsificació: el pitjor d'aquest frau és l'anul·lació dels artistes bons però ara com ara poc cotitzats. Hom es val de les obres de bons artistes no cotitzats i que per raó d'aprenentatge, o d'identitat d'estil, o del que vulgueu, són obres semblants, per a cometre el frau. Així, per exemple, hom signa amb el nom de Fortuny obres de Moragues, de Martin Rico, de Casanoves Estorac, i adhoc d'Agrassot o de Jiménez Aranda; la signatura de Martí i Alsina usurpa

sovint la de Torrecassana o la d'Armet; Joaquim Vayreda substitueix Domenge o bé Berga, adhoc Galwey, i així per l'estil, a mesura que certs pintors s'adineren; de manera que athora que el mercat artístic es sobresatura de Fortunys i d'altres autors d'anomenada, d'altres que no han aconseguit aquesta celebritat, però l'obra dels quals val la d'aquells o s'hi acostava molt, desapareix de la crosta de la terra; talment com

R. Casas. — Autoretrat

si aquesta obra no hagués existit o com si, de tan dolenta, hagués calgut destruir-la.

I bé: la pintura dels Torrecassana, Moragues, Tapiró, Miralles, Casanoves, Gómez, Tusquets, Rigalt, Domenge, Pinós, Roig Soler, Pellicer, Padró, etc., i la dels castellans Rico, Jiménez Aranda, etc., és molt important; la pintura d'alguns d'aquests artistes és sovint més valuosa que la dels artistes més cotitzats: algun dia ho sentirem dir a més d'un. No és just doncs que, per un cantó, seguim desconeixent-la, i, per altre cantó, torem el perveient anorreament d'aquestes valors a mans dels falsaris. No és una actitud digna la de contemplar com el vast i matissat panorama de la pintura catalana moderna és empobrit a mans dels falsaris i cinc traficants. Ni és una actitud patriòtica, ni tan sols humana, la de presenciar impassiblement com els bandolers de l'art desposseeixen de llur part de glòria o de celebritat aquests valuosos pintors que tant bregaren i patien quan l'art català modern era encara menys protegit que avui dia.

Seria doncs convenient, d'una banda, establir en el nostre desventurat museu d'art modern unes sales *ètalon* d'aquests petits mestres. Una selecció ben legitimada de l'obra de cada un d'aquests pintors ens oferiria els punts de recanviament necessaris a la identificació de llur obra total i ajudaria a desfer les espúries atribucions. Això que avui és encara factible per raó dels preus i de l'existència de les obres inespoliades de llur signatura, cada dia serà més difícil de realitzar. D'altra banda, seria convenient perseguir judicialment aquestes falsificacions amb la mateixa laboriositat i amb el mateix rigor que són perseguides les falsificacions de moneda, de documents comercials, de queviures i de tot altre valor o mercaderia.

JOAN SACS

MIRADOR

presenta demà nit al

COLISEUM

TOPAZE

l'obra mestra de
MARCEL PAGNOL
amb Louis Jouvet,
F. Pauley i Edwige
Feuillère

Realització Paramount

Completarà el
programa el film de
RENÉ CLAIR

ENTR'ACTE

Waldemar George ha
escrit sobre el pintor
Mompou:

«Un peintre impressioniste? Non pas. Joseph Mompou adopte devant le monde une attitude active. Ce spectateur résorbe et ramène à lui les données chromatiques d'un spectacle. Il est plus qu'un médium qui subit la nature, qui se résout en elle. Il impose sa vision. Son processus créateur n'apparaît pas comme un échange, comme une entente cordiale entre l'homme et son ambiance. Ce contact direct avec les faits n'exclut ni l'interprétation, ni la transposition. Il permet à l'artiste de s'exprimer en termes naturalistes, tout en parlant la langue de la peinture.»

Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Teléfono 11655

Galerias SYRA
DIPUTACIÓ, 262. Teléfono 18710

Exposicions
JOSEF F. RÀFOLS
(PINTURES I DIBUIXOS)
RAFAEL SOLANICH
(ESCLTURES)

ELS DISCOS DEL MES

Música frívola

De fa un temps sembla que s'hagi de- cantat cap al bon gust l'actuació de molts artistes que conreen, adaptant-les al music- hall, les melodies populars de l'Amèrica es-panyola, estilitzant la música i donant-hi una sobrietat que es manifesta tant en la senzillesa dels arranjaments com en la sup-pressió de cadències extramades que més havien contribuït a desprestigiar-la, i em-prant, en canvi, el recitat sense èmfasi.

El popular trio vocal Irusta, Fugazot i Demare, que fa un temps eren de tème- r, avui semblen rejoyents i a aquesta reacció no és estranya la preponderància del piano de Demare sobre les veus dels seus com-panyans. De les dues cançons que van al pro-grama d'aquest mes preferim Deseada del mateix Demare, que no correspon ben bé ni al ritme de vals lleuger ni al de tango que abans empraven invariablement aquests artistes, sinó que és fet en un estil lliure i en certa manera poètic provant de seguir la lletra, molt ben escrita, la qual no explica cap misèria com acostumen a descriure els tango.

Un altre artista d'estil semblant, però amb indubtables condicions vocals, Eduardo Brito, va crear una manera pròpia en aquests dis- cos que es van publicant. El bell cant Si- boney, que hem sentit a tots els pescadors i mariners de la costa, és cantat en la millor forma per aquest bariton, que té una veu encisadora per a aquestes melodies de caient planyfol. Potser fóra interessant que l'or-questra acompanyant curés una mica la unit- at de conjunt, la qual es ressent més en aquests fragments marcadament melòdics.

El duetto Carrillo i Juárez tenen indub- tablement adeptes d'aquests que s'enteneix- en amb cançonetes sentimentals cantades a dues veus i amb ritme de vals dels que contenen invariablement una historieta tris- ta, i per aquests segurament serà ben rebut el disc.

Tots els discos omplerts per petits con- junts vocals es ressenten del record dels Re- vellera, des quals pocs discos ens arriben, però que van crear un gènere nou que tot seguit va trobar conreadors tot i la dificul- tat de trobar fragments musicals adequats com són les melodies americanes de music-hall. Els Comedian Harmonists canten també a quatre veus solament acompanyades pel piano, el qual indica el ritme, però es dediquen molt a cercar efectes instrumentals amb les veus i això no passa d'ésser una curiositat. Preferim amb tot el Caprici espanyol, de ritme molt ben trobat i que segueix al peu

de la lletra la instrumentació característica de les bandes que interpreten passos dobles. Ernest Lecuona és actualment un dels millors intèrprets de la música criolla, i les audicions de la seva orquestra són sempre molt personals, tant, que el seu respecte als ritmes populars cubans no li fan mirar gaire prim en adaptar-los als del jazz universal i per això la seva música esdevé poc coreo- gràfica. La guaracha Como yo, no hay dos és molt ben cantada per la solista Carme Burguete i El pregón del dulcero, a base d'una melodia popular, és del millor que hem sentit de música criolla. En un altre disc la mateixa orquestra interpreta un re- cull de temes populars, i al dors Rosa la China, delicada melodia de caràcter oriental que fa un bon contrast cantada amb veu fe- menina amb els instruments característics de les orquestres cubanes.

J. G.

Deseada. — Demare. — Trio Irusta, Fu- gazot, Demare. — Cia. del Gramòfon, GY 16. — Ventanita florida. — Tango. — Id., id., id.

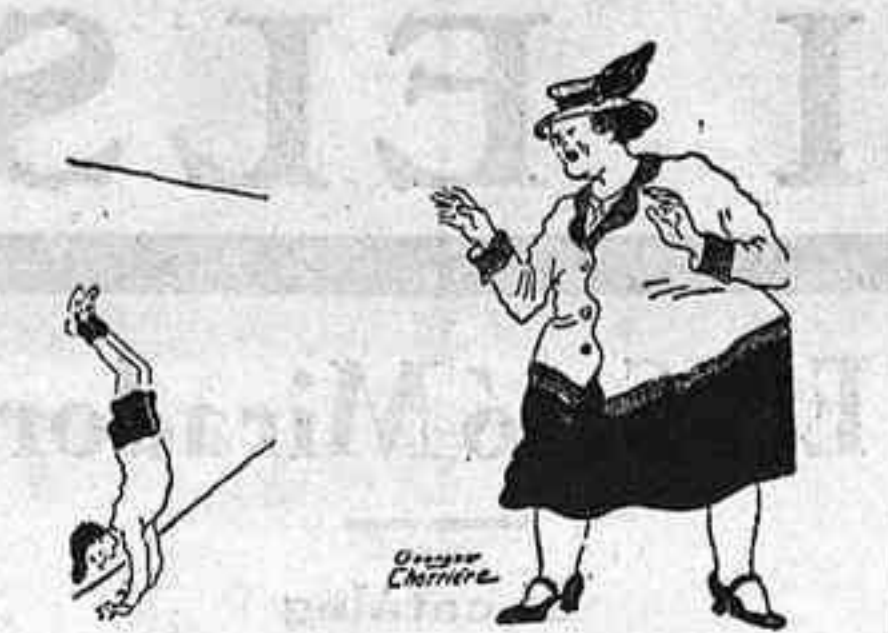
Siboney. — Lecuona. — E. Brito. — Com- panyia del Gramòfon, GY 14. — Lamento gitano. — E. Brito. — Id., id.

Ruégale a Dios. — Carrillo i Juárez. — Cia. del Gramòfon, AE 4183. — Estrellita marinera. — Id., id.

Caprici espanyol. — Santeugini. — Co- median Harmonists. — Cia. del Gramòfon, AE 4196. — Tarentela sincera. — De Cres- cenzo. — Id., id.

Como yo, no hay dos. — Guaracha. — Lecuona i org. id. — Cia. del Gramòfon, AE 4179. — El pregón del dulcero. — C. Burguete. — Id., id.

De otros tiempos. — Melodias antiguas. — Org. Lecuona. — Cia. del Gramòfon, AE 4212. — Rosa la China. — Id., id.

—Apa, fes bondat, nen. Que m'has vist mai fer això? (Le Petit Journal, París)

—Considerant que tots els ciutadans són iguals davant de la llei... —El president et deu veure a través d'una lupa! (La Dépêche, Tolosa)

El director del restaurant. — Ja cal que avui es maquillin i coquetegin tant com pu- guin... El bistec és terriblement dur! (Everybody's Weekly, Londres)

El purità.—M'alto per protestar pública- ment que en una obra per a infants surti un llit en escena. (The Humorist, Londres)

—Jove, és la meua dona! —Sí? Doncs el felicito. Té una dona es- plèndida. (The Humorist, Londres)

El marit.—Sí, mira-te'l bé: fa més goig que jo, però no t'empenyeria el cotxet del nen. (The Humorist, Londres)

—Després d'haver-se deixat petonejar pel senyor, què vol que digui el certificat que li faci? —Potser la senyora podria dir que he fet els possibles per acontentar tothom. (The Humorist, Londres)

Són tants els admiradors que li demanen rinxols de cabell. (Der Lustige Sachse, Leipsic)

EXIT EN LA MIDA CORBATES INARRUGABLES PIJAMES A BON PREU JAUME I, 11 TELÈFON 11655

Gran Concurs de "Mirador"

- 1. El lector és pregat d'escollir els quatre films sonors que cregui millors, projectats a Barcelona. Més avall donem una llista de films sense caràcter exclusiu. El lector pot perfectament triar films que no figurin en la llista, la qual només té un caràcter recordatori. 2. El parer del lector ens haurà d'arribar a la nostra Redacció per tot el dia 29 d'abril, i escrit «precisament» en el butlletí de vot inserit en aquesta pàgina d'aquest mateix número i que apareixerà en els successius fins a la data de clausura del concurs. 3. Els quatre films que obtinguin majoria de sufragis seran projectats, en quatre sessions, en un bon local de Barcelona. 4. Per tal de donar un al·licient als participants al concurs, el dotem amb tres premis. El primer serà concedit al votant que hagi encertat els quatre films que

hauran obtingut major nombre de vots. Els altres dos premis, als altres dos concursants, per ordre decreixent d'aproximació. En cas d'un possible empat, es tindrà en compte l'ordre d'esment dels films en el butlletí en relació amb la votació d'aquests.

El primer premi consistirà en dos passis de cinema, valedors per un any. El segon i tercer, en 50 i en 25 pessetes, respectivament, en llibres triats a gust del guanyador.

Heus ací la llista de films que donem a títol informatiu:

- Les llums de la ciutat. El patriota. L'expres blau. El comparsa. Allèluia. Liliom. Cimarron. L'última companyia. L'Angel Blau. El milió. Anna Christie. Jean de la Lune. Carbó. Els carrers de la ciutat. Noies d'uniforme.

- Remordiment. Les aventures de Shippy. Grand Hotel. La marxa nupcial. M. (El vampir de Düsseldorf). L'opéra de quat' sous. A nous la liberté. Tabú. El camí de la vida. Ombres blanques. Champ.

Havíem dit que dissabte passat dia 15, es cloïa el termini d'admissió de sufragis per a aquest concurs. Decidírem, però, d'allargar-lo uns quants dies més, fins el 29 d'aquest mes, l'endemà de la sessió en la qual MIRADOR presentarà Topaze. Aquest ajornament ha estat degut al fet de no poder anunciar concretament fins avui en què consistirà el primer premi que serà ofert al guanyador. No vàrem creure delicat de cloure el concurs deixant els nostres lectors en aquesta incertesa. I això ens és un motiu de regrejar els que així i tot ens trameteren llur sufragi, demostrant-nos una confiança que de debò agraïm. A propòsit de la llista de films que publicuem, ens cal repetir una vegada més que es poden votar films no esmentats en ella, molt més havent-se'n estrenat, d'ençà que fou publicada per primera vegada, alguns que podrien figurar-hi dignament. Recordem novament la conveniència que els concursants esmentin visiblement la paraula «Concurs» damunt del sobre, i que la nova adreça de MIRADOR és Corts Catalanes, 589. Telèfon 11430.

J. ROCA JOIER Rambla del Centre, 33 Passatge Bacardí, 2

J. ROCA JOIER Rambla del Centre, 33 Passatge Bacardí, 2

Suscriviu-vos a MIRADOR Corts Catalanes, 589 - BARCELONA BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ Et Sr. que via a carrer n.º es subscriu a MIRADOR del preu fixat de 3'50 ptes. trimestre. de de 193

Concurs "Mirador" BUTLLETÍ DE VOTACIÓ Ompiu aquest butlletí amb els quatre films que cregueu millors i tra- meteu-lo signat clarament a la nostra Redacció.

—Es llàstima que aquest home parli amb aquest accent espanyol en una pel·lícula anglesa. —Tant li fa. En la pel·lícula és un personatge austríac. (Ric et Rac, París)

CATALÀ Illegix demà i cada dia La Publicitat DIARI CATALÀ Informacions completes Artícles dels millors escriptors Seccions especials de Política, Arts, Literatura, Música, Ràdio, Finances, Esports, etc., etc.